

בס"ד. אור ליום ג' דחול המועד סוכות, י"ט תשרי,

שמחת בית השואבה, ה'תשכ"ד

(הנחה בלתי מוגה)

אשר קדשנו במצוותיו וצווננו¹. ומבאר אדמו"ר הזקן² בביכיל המאמרים דשנת תקס"ב³ בד"ה זה⁴ נדרוש קצרי⁵, שלא נרשם בראשו זמן אמירתו, אבל, כיון שנמצא בין הדרוש דליל שבת חוה"מ ד"ה יקרה היא מפנינים⁶ להדרוש דליל שמח"ת, מובן, שאמירתו היתה בין ליל שבת חוה"מ לליל שמח"ת, בהקדם מה שאומרים⁷ אתה קדוש ושמן קדוש, שאפילו שמך (שאינן זה שם סתם, אלא שמך), דקאי על מלכות דא"ס שהוא השרש לכל אורות הנאצלים, נקרא קדוש, היינו, שהוא מובדל בערך מהנאצלים שנמשך אליהם, כיון שהמשכתו באורות הנאצלים היא בצמצום ביותר, וד"ל. ולכן יהללו סלה (כמו שאומרים לאח"ז וקדושים בכל יום יהלוןך סלה), שההילול ע"י שירות ותשבחות הוא באופן של סלה, כמארז"ל⁸ כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק, היינו, שאין הפסק לשבח וגדולה שתשבחו לאור א"ס ב"ה, כי, גם הם (אלה שיהללוןך) נקראים קדושים, ע"ש אותו העדר האור שאי אפשר לצמצם בהם (שלכן נקרא קדוש כנ"ל), ולכן ההילול שלהם הוא עד אין קץ, כיון שמהללים הבחי' שאי אפשר להם להשיג. וכמו עד"מ חכם קטן שמשבח חכם המופלג הימנו, הנה כאשר מביין בגדלות חכמתו ומכיר בה, אזי יש קץ וגבול לשירות ותשבחות שמשבח אותו, כיון שהשבח וההילול הוא לפי ערך הכרתו והשגתו, אבל מה שישאר עליו בבחי' מקיף מחכמתו של החכם המופלג עד שאי אפשר לו להשיג, הרי מה שמשבח במה שאינו משיגו, אין לו קץ ותכלית, וזהו שאומרים יהלוןך סלה.

אדמו"ר הזקן נאמרו רוב הדרושים באופן של תורות קצרות (בקיצור בכמות), ובשנים שלאח"ז — לפעמים ארוכים בכמות, ולפעמים קצרים בכמות. ודרוש זה הוא מהקצרים בכמות.
 (6) ראה גם ד"ה חסידים ואנשי מעשה דליל ב' דחג הסוכות פ"ב (לעיל ע' 42).
 (7) בתפלת העמידה.
 (8) עירובין נד, א.

(1) נוסח ברכת המצוות.
 (2) שהשנה היא שנת המאה וחמישים להסתלקות-הילולא שלו.
 (3) בכת"ק אדמו"ר האמצעי, ויש בו גם הגהות מאדמו"ר הצמח צדק.
 (4) נדפס (לאח"ז) במאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' לא-לב.
 (5) כידוע דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר (אג"ק שלו ח"ג ע' שמ), שבשנים הראשונות של

ב) וממשיך לבאר הקשר עם אשר קדשנו במצוותיו, דהנה, ידוע⁹ שהמצוות הנקראים ארחות הוי"ו¹⁰, שעל ידם נמשך מהמאציל לנאצלים, דכשם שנמשך לנאצלים ע"י אותיות שם הוי"ו, שזוהו שמך, כך נמשך מהמאציל לנאצלים ע"י עשיית המצוות, שנקראים מצוותיו, להיותם ארחות הוי"ו. ועז"נ אשר קדשנו במצוותיו, כי, כדי שאנחנו נוכל להמשיך במעשינו מהמאציל לנאצלים, הרי מוכרח להעלות נשמותינו בבחי' קדש העליון¹¹ המובדל מהנאצלים, שעיי"ז יהי' ביכלתנו להמשיך מהמאציל לנאצלים.

אך כיצד מגעת נשמת איש הישראלי בקדש העליון, הנה על זה ממשיך לבאר שבכאור"א מישראל יש בהעלם ובכח הענין דקידוש השם במס"נ, מאחר שלעת מן העיתים תבוא בגילוי בפועל ממש, שזוהי הוכחה שגם כאשר אינה בגילוי בפועל ממש, ה"ה קיימת בהעלם ובכח. ומבאר, שקידוש השם פירושו שמוסר נפשו בעצמות אור א"ס ב"ה הנקרא קדוש ומובדל, שעז"נ אתה קדוש ושמך קדוש כנ"ל, ובבחי' זו הוא שרש המצוות הנקראים ארחות הוי"ו, ע"ש ההמשכה מהמאציל אל הנאצלים ע"י קיום המצוות שעושים בני"י שנשמתם מגעת בבחי' זו. דהנה, כאשר הנכרי יניח תפילין, שהיא המצוה, לא ימשיך מאומה¹², ורק היהודי, בהניחו התפילין ימשיך כו', ומזה מוכח שההמשכה היא לא רק מצד המצוה, אלא גם מצד נשמתו של איש הישראלי שמגעת בבחי' קדש העליון מצד ענין המס"נ על קידוש השם, כנ"ל. וכיון שמס"נ על קידוש השם ענינה שמוסר נפשו ועולה בעצמות אור א"ס ב"ה, שזוהי הבחי' דשמך קדוש, ששם הוא שרש המצוות, לכן גדלה מעלת קידוש השם יותר מכל המצוות, כמבואר¹³ בענין המס"נ של ר' אלעזר בן דורדיא שגעה בבחי' עד שיצתה נשמתו, שבשעה אחת קנה עולמו¹⁴, כל מה שהי' יכול לפעול ע"י קיום התומ"צ במשך ק' שנים.

13) בהערות וציונים למאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב כאן מציין כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ראה לעיל ע' יג (ושם באור"א קצת)". — וראה ד"ה להבין כו' שדורות הראשונים כו' דמוצאי יוהכ"פ שנה זו פ"ג (לעיל ע' 38 ואילך).

14) ע"ז יז, א.

9) ראה זח"ג קטט, א (אד"ר). וראה בביאור האריז"ל לזוהר שם. משנת חסידים מסכת אריך אנפין ספ"ד. לקו"ת פ' ראה כא, ד. ביאור"ז לאדמו"ר האמצעי וישלח יט, ב ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' 5 ואילך.

10) תהלים כה, יו"ד.

11) ראה תניא פמ"ו (סו, א).

12) ראה גם תר"א שמות נג, ד.

ג) **וממשיך** לבאר הענין דברכת המצוות, שע"י הברכה שאומר אשר קדשנו במצוותיו, נמשך ענין זה מן ההעלם אל הגילוי. והיינו, דמאחר שבכא"א מישראל יש בהעלם הכח למסור נפשו על קידוש השם, שמצד זה מגעת נשמתו בבחי' קדש העליון, וגם בכל המצוות שנקראים ארחות הוי' יש בהעלם בחי' קדש העליון, הנה ע"י הברכה ה"ז נמשך מן ההעלם אל הגילוי, כי, ברכה ענינה התגלות אורות המקיפים. וזהו הטעם שברכות אינן מעכבות¹⁵, מאחר שבהעלם יש קדושה העליונה בהמצוה עצמה, ובנשמת האדם, כנ"ל. אבל אעפ"כ יש אומרים שמצוות צריכות כוונה¹⁶, שזהו"ע הגילוי מן ההעלם ע"י הברכות. ומסיים, וזהו וצווננו, מלשון צוותא, קישור והתחברות, היינו, קישור וחיבור נשמותינו בעצמותו ית' עד שבעש"י שאנו עושים את המצוות יבוא מן העלם המאציל אל הנאצל, וד"ל (ע"כ תוכן המאמר).

ד) **והנה** כיון שכללות הענין דקיום המצוות וברכותיהן הוא ציווי שניתן לכא"א מישראל, יהי' מי שיהי', נמצא, שלא זו בלבד שבכא"א מישראל יש בהעלם הכח למסור נפשו על קידוש השם [והיינו, לא מצד איזה טעם ושכר וריוח רוחני, אלא כמשנת"ל (ס"ב) שקידוש השם פירושו שמסור נפשו בעצמות אוא"ס ב"ה הנקרא קדוש ומובדל, והרי על זה נאמר יהללך סלה, ללא קץ וגבול, לפי שאינו משיג ואינו מכיר כו' (כנ"ל ס"א)], ומזה מובן שגם המס"נ היא לא מצד איזה ענין של השגה כו'[, אלא עוד זאת, שבכחו לפעול שכח המס"נ שבהעלם יבוא לידי גילוי בעבודתו בקיום המצוות מתוך שמחה וטוב לבב (ללא צורך במס"נ בפועל ח"ו), ע"י ברכת המצוות. זאת ועוד, שהפעולה שנעשית ע"י קיום המצוות היא לא רק בהדבר שבו מתקיימת המצוה, כמו תפילין בקלף גשמי וציצית בצמר גשמי, ואפילו לא רק בעולם כולו, שע"י מצוה אחת הכריע את העולם כולו לכף זכות¹⁷ [מלשון זיכוך, שפועל בירור וזיכוך בעולם], אלא יתירה מזה, שע"י המצוה ה"ה מקשר ומחבר נשמתו עם (הקב"ה, לא רק כפי שמתלבש בכמה לבושים, אלא כפי שהוא מצד עצמו) עצמות א"ס ב"ה, שעליו אומרים שמך קדוש, ויתירה מזה, אתה קדוש.

ה) **ועפ"ז** יש לבאר השייכות של כללות העבודה דכל השנה כולה למעמד ומצב דחג הסוכות יוהכ"פ ור"ה. דהנה, ידוע¹⁸

הלי' תשובה פ"ג ה"ד.

15) ראה ברכות טו, א.

18) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ע'

16) ראה שם יג, א.

17) ראה קידושין מ, סע"א ואילך. רמב"ם שעט; תקס"ט ע' רלח. אוה"ת סוכות ע'

שהעבודה דר"ה היא עבודה כללית על כל השנה כולה (בענין הקבלת עול), וכן העבודה דיוהכ"פ היא עבודה כללית על כל השנה כולה (בענין התשובה), וכן העבודה דחגה"ס היא עבודה כללית על כל השנה כולה (בענין השמחה). ולכאורה אינו מובן, שהרי ההתעוררות שבה עומדים בר"ה ויוהכ"פ, בחגה"ס ושמחת בית השואבה, היא באופן נעלה ביותר שאינו בערך כלל להמעמד ומצב שבו עומדים בימי החול במשך כל השנה (אין אַ וואַכעדיקן מיטוואַך) בעת ההתעסקות בעובדין דחול והוויות עוה"ז שברשות הרבים. וא"כ, איך אפשר לומר שהעבודה דר"ה ויוהכ"פ וחגה"ס היא עבודה כללית על כל השנה כולה, היינו, שזהו ה"כלל" דכל השנה כולה, אשר אין בכלל אלא מה שבפרט¹⁹, בה בשעה שרחוקים הם זה מזה מן הקצה אל הקצה, ועד לריחוק שבאין ערוך.

אך הענין הוא, שההפרש בין ההתעוררות שבר"ה ויוהכ"פ כו' להמעמד ומצב דימי החול הוא רק בנוגע לתפיסת והרגש שכלו (דער פאַרנעם פון זיין שכל), שההתעוררות שבר"ה ויוהכ"פ כו' נרגשת בשכלו, משא"כ במעמדו ומצבו בימי החול, בהיותו עסוק בעובדין דחול שברה"ר, הנה גם כאשר יתבונן בשכלו כו' לא ירגיש התעוררות כו'. אבל המציאות כפי שהיא לאמיתתה (גם אם אינה נרגשת בשכלו), ולא רק בכח או בהעלם, אלא גם בגילוי, היא, שגם בהיותו עסוק בעובדין דחול ברה"ר ביכלתו לקיים הציווי בכל דרכיך דעהו²⁰, פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויין בה²¹, שעיי"ז נעשה במעמד ומצב של צוותא וחיבור עם הקב"ה, כמו בכל מצוה, וכמודגש גם בהדיוק בכל דרכיך דעהו, דעהו דייקא, שדעת הוא מלשון התקשרות והתחברות²², שזהו"ע וצונו, שנעשה החיבור והקישור של נשמתו עם זה שעליו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש. ואין הדבר תלוי אלא בו, שאם יעשה נשמתו עיקר וגופו טפל²³, יהי גם גופו במעמד ומצב זה. אבל מצד הנשמה, הרי אם רק מקיים הציווי בכל דרכיך דעהו במעשה בפועל [וכמשנת"ל (ס"ג) שברכות אינן מעכבות], הרי גם ביום חול ובעובדין דחול (אין מיטן אַ מיטוואַך) ישנו הענין דוצונו, חיבור וקישור הנשמה עם אתה קדוש ושמך קדוש.

א'תשנו; ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ד ע' / ספ"ג. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.
 לו. תרנ"ו ע' רעה. תש"ב ע' 49.
 19) פסחים ו, ב. יומא כד, א. ובכ"מ.
 20) משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות
 21) ברכות סג, א.
 22) תניא ספ"ג.
 23) ראה תניא רפל"ב.

וזהו שהעבודה דר"ה ויוהכ"פ וחגה"ס היא עבודה כללית על כל השנה, כמו כלל, שאין בכלל אלא מה שבפרט, היינו, שלא זו בלבד שכדי שהעבודה דר"ה ויוהכ"פ וחגה"ס (כלל) תהי' כדבעי צריכה להיות ההכנה לפנ"ז בעבודה דכל השנה כולה (פרט), אלא גם בנוגע להמשכת הכלל (העבודה דר"ה ויוהכ"פ וחגה"ס) אל הפרט (עבודת כל השנה כולה), שהמעמד ומצב היותר נעלה שבו עומדים בר"ה ויוהכ"פ, ימים נוראים²⁴ וימים קדושים²⁵, שבהם אומרים המלך הקדוש וכו', יומשך אצלו בכל השנה כולה בכל עשיותיו שהם באופן דבכל דרכיך דעהו, להיות בצוותא וחיבור עם שמך קדוש, ועם אתה קדוש. ועד שענין זה פועל על כל מציאותו (עס מאכט אים איבער), שמתעלה למעמד ומצב שעז"נ וקדושים בכל יום יהללוך סלה, היינו, שגם בהיות נשמתו מלובשת בגוף כמו שהוא למטה מעשרה טפחים הרי הוא בכלל אלה שנקראים קדושים ע"ש אותו האור שאי אפשר לצמצם בהם (כנ"ל ס"א), וכל עשיותיו (שמקיים בהם הציווי בכל דרכיך דעהו) הם באופן שכל עשי' איזה שתהי' ענינה ותוכנה הוא הילול להקב"ה, שזהו"ע דיהללוך סלה, שירות ותשבחות להקב"ה באופן דסלה, שכל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק.

ו) והנה כל האמור לעיל שע"י עשיית המצוות בפועל נעשה קישור הנשמה עם עצמות אוא"ס ב"ה, הרי זה מצד הנשמה דוקא. אמנם, בביאת משיח צדקנו, גואל צדק, שאז יקויים היעוד²⁶ וראו כל בשר גו', אזי יהי' הקישור דעצמות אוא"ס ב"ה גם עם הגוף, ועד שאפילו הנשמה תהי' ניזונית ע"י הגוף²⁷. ויה"ר שיהי' זה בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו, בעגלא דידן.

²⁴ ראה לקו"ת ר"פ עקב. מאמרי ישעי' נח, יג (לענין יוהכ"פ — ראה שבת קיט, א).

²⁶ ישעי' מ, ה.

²⁷ ראה תו"מ סה"מ ניסן ע' קסת. וש"נ.

²⁵ ראה לקו"ת ר"פ עקב. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' שב. אוה"ת לתהלים (יהל אור) ע' קכ. ובכ"מ.

²⁶ ראה נחמ"י, ט ואל"ך (לענין ר"ה).